

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ให้ท่านนะ นี่การเสียดสละ การให้ท่าน เห็นไหม ท่าน สีด ภาวนา การให้ท่านนี้มันเป็นการพัฒนาใจ เป็นการพัฒนานะ ถ้าจิตใจเราอ่อนแอเนะ ดูทางโลกสิ เวลาอยู่ทางโลกจิตใจเราอ่อนแอมันเชื่อคนง่าย มันเป็นเหยื่อของเขาหมดนะ ถ้าจิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมาเราจะไม่ให้เขาชักจูงเราได้ง่าย

การชักจูง เห็นไหม โลกเวลาเขาชักจูงกันไปนี่ตื่นคนนะ ตื่นคนน่ากลัวมาก สัตว์มันตื่นนะยังเอามันอยู่ ถ้าคนมันตื่นเอาไม่อยู่หรือ ถ้าเราไม่มีจุดยืนของเรา เพราะเราอ่อนแอของเราเราอ่อนแอเพราะอะไร? เพราะเราไม่มีการศึกษา เราไม่มีการเข้าใจ การศึกษา เห็นไหม ปรียัตติ การศึกษาธรรม เวลาการศึกษาธรรมเห็นไหม ถ้าเราไปอยู่ทางโลก การประกอบสัมมาอาชีพะเราก็จะมีจุดยืนของเรา เราจะไม่ทุกข์ยากจนเกินไปนะ

เครื่องใช้ไม่สอยในโลกนี้ มันพอใช้สอยเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย แต่ตัดหาคความทะยานอยากเราแสวงหาจนเกินความจำเป็น พอเกินความจำเป็นของเรา ค่าใช้จ่ายเรามันสุรุ่ยสุร่ายไปตรงนั้นหมดนะ แต่ถ้าเรามีจุดยืนของเราจิตใจมันเข้มแข็งใจ มันไม่เชื่อตามโลกเขา ใฮ่ญ่ก็จำเป็น ใฮ่ญ่ก็จำเป็น มันจำเป็นทั้งนั้นแหละถ้ากิเลสเนะ ดูพระเรา เห็นไหม พระมีผ้า ๓ ผืนนะ ผ้าจีวรผืนหนึ่งใช้ได้ ๓ ปี ชุดหนึ่ง ๓ ปีใช้ได้สบายๆ เลย นี่ผ้าผืนหนึ่งหม่ตั้ง ๓ ปี เสื้อผ้าเราใช้เท่าไร?

ถ้าเรามีจุดยืนของเรา สิ่งที่ใช้ความจำเป็น เห็นไหม นี่เวลาพระหม่ผ้าต้องปฏิบัติสังขาโยเพื่อความป้องกันเหลือบ ยุง ลิ่น ไร เพื่อกันความอับอายขายหน้าเท่านั้นแหละ เรามีเสื้อผ้าเพื่อไม่ให้มันล่อนจ้อน ไม่ให้มันอายเขา แต่ถ้าเป็นแฟชั่นมันเป็นตามโลกไป เห็นไหม นี่เพราะเราไม่มีจุดยืนโลกมันถึงชักจูงเราไป เพราะจิตใจเราอ่อนแอ อ่อนแอทางโลกเราจะฟังตัวเองไม่ได้เลย ต้องอาศัยรัฐสวัสดิการ รัฐบาลต้องดูแล แล้วรัฐบาลถ้ามันเห็นแก่ตัว รัฐบาลต้องการให้ประชาชนอยู่ในอำนาจนะ จะให้ประชาชนโง่อยู่ตลอดเวลา เพราะคนโง่มันปกครองง่าย

การปกครองง่ายนะ แคให้อาหาร ให้อยู่ มันเหมือนสัตว์เลย เห็นไหม มนุษย์ว่าสัตว์ ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐนะ มนุษย์โง่กว่าสัตว์ เพราะสัตว์มันมีอิสรภาพของมัน มันจะบินไป นก มันบิน มันอยู่อาศัยของมัน มันบินไปตามอิสรภาพของมัน มนุษย์เป็นสัตว์สังคมนะ ต้องตั้ง กติกาขึ้นมา เอาโซ่ตรวนร้อยตัวเองไว้ เอาโซ่ตรวนผูกตัวเองไว้ สิทธิเสรีภาพเราจะไม่รอนสิทธิ คนอื่น

การรอนสิทธิคนอื่น เราทำอะไรด้วยสิทธิเสรีภาพของเรา แต่เราไปกระทบกระเทือนคนอื่น มันไปรอนสิทธิของเขา ถ้ารอนสิทธิของเขา เราจะทำอย่างนั้นไม่ได้ เราจะทำตามอิสรภาพ ของเราไม่ได้ มันกระทบกระเทือนคนอื่น เห็นไหม นี่สัตว์ประเสริฐมันจะมีคุณธรรมของมัน มัน จะเข้าใจของมัน ถ้ามีที่อาศัยของเรา เราจะอาศัยของเรา ศึกษาจากข้างนอก ถ้าข้างนอกมีจุดยืน ของเราขึ้นมาแล้ว ถ้าเราบวชเป็นพระ เราเป็นนักปฏิบัติแล้วมันก็จะไม่เดินไปในโลกนี้

ตื่นในโลกคืออะไร? โลกคือจิตวิญญาณ เห็นไหม ภูต ผี ปีศาจ ไปเชื่อผีเชื่อสาง เชื่อ เทวดา อินทร์ พรหม เทวดา อินทร์ พรหม นี่เราเป็นนะ นี่ไปจากมนุษย์ มนุษย์เป็นสถานะกลาง มนุษย์ถ้าทำความดีจากความดีจากมนุษย์ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าทำความชั่วลง ไปทางต่ำ

มนุษย์นี้เป็นสมบัติกลาง เป็นที่กลางที่เราจะทำคุณงามความดีก็ได้ ทำความชั่วก็ได้ แต่เรา ไปตื่นเพราะอะไร? เพราะจิตใจเราอ่อนแอ จิตใจอ่อนแอเลยไม่มีจุดยืน เห็นแต่จิตวิญญาณ ขึ้นมา ถือผีๆ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ถือนะ เพราะผีตัวใหญ่คือจิต วิญญาณของเรา ความรู้สึกของเราคือผีตัวหนึ่ง ถ้ามันทำความดีมันจะเป็นเทวดาของมัน ถ้ามันทำความชั่วมันจะตกนรกอเวจีของมัน ไอ้ผีตัวนี้ทำไมไม่กลัว? กลัวแต่ผีข้างนอก นี่เทวดา อินทร์ พรหม ไปพึ่งพาอาศัยเขา ไปพึ่งพาอาศัยแต่สิ่งภายนอก ทำไมไม่พึ่งพาอาศัยใจของเรา?

นิธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ตรงนี้ไง ผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจ เห็น ใจไหม นี่เราเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าเราทำความดีของเราเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าเราทำความชั่วของเราจะตกนรกอเวจี แล้วสิ่งนี้เป็นวิภูษะ มันเป็นอดีต-อนาคต มันทำให้ส่งออก เห็นไหม บุญเพนิวาสนุสติญาณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อน อดีตชาติไปไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีต้น ไม่มีปลาย เพราะเป็นพุทธวิสัย

ถ้าของเรา ถ้าเราสร้างคุณธรรมนะเราจะเป็นพระพุทธเจ้าได้ไหม? ได้ ถ้าเราปรารถนา เป็นพุทธภูมิแล้วเราสร้างบุญญานิจการไป เห็นไหม ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างแต่ คุณงามความดีต่อเนื่องตลอด สร้างมาต่อเนื่องตลอด ถึงสร้างผละ สร้างอินทรีย์ สร้างบารมีธรรม ขึ้นมา แต่ถ้าอินทรีย์ของเราไม่แก่กล้าขนาดนั้น เราย้อนอดีตชาติได้ขนาดไหน มันก็ไม่เท่ากับ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ย้อนได้ลึกซึ้งกว่าเรา

นี่จุดอุปาทาน วิชชา ๓ ถ้าคนยังมีแรงขับอยู่มันต้องเกิดแน่นอน จิตนี้ตายไปต้องเกิดแน่นอน ต้องเกิดแน่นอน เกิดไปๆ เพราะมันมีแรงขับของมัน มันมีสถานะของมัน มันต้องมีเหตุ มีปัจจัย มันต้องเป็นไปตามธรรมชาติของมัน เห็นไหม นี่เราเป็นสถานะของมนุษย์ เราทำคุณงาม ความดี นี่จุดอุปาทานมันมีคุณงามความดีมันต้องพาเกิด ชั่วก็พาเกิด

บุพเพนิวาสานุสติญาณหรืออดีต อดีต-อนาคตมันแก้ไม่ได้ แล้วเราก้ไปตื่นตื่นกับมัน เพราะจิตวิญญาณนี้เขาไม่รู้เรื่องปัจจุบันธรรม เขาไม่รู้เรื่องอริยสัจ อริยสัจมันเรื่องปัจจุบัน แล้ว ปัจจุบันอยู่ที่ไหนล่ะ? ปัจจุบันนี้เราเป็นมนุษย์อยู่นี่ไง มนุษย์ที่มันสามารถทำได้ไง เทวดา อินทร์ พรหม มันเป็นอดีต-อนาคตไป มันไม่สามารถย้อนกลับมาที่นี้ได้ เว้นไว้แต่เทวดาที่มีคุณธรรม

คุณธรรมคืออะไร? คุณธรรมคือรู้สำนึกตัว นี่มีความสำนึก สำนึกว่านี่มันเวียนตายเวียน เกิด มันทุกข์มันยาก มันรู้สึกของมัน แม้แต่เป็นเทวดาก็ทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร? เพราะว่ามันต้องมีการเปลี่ยนแปลง มันเป็นอนิจจัง เห็นไหม เทวดาที่เขา มีสติสัมปชัญญะเขาถึงได้มาฟังธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมแต่ละครั้ง เทวดา อินทร์ พรหม สำเร็จเป็นแสนๆ

นี่ว่าทำบุญกับเทวดาไม่ได้ สิ่งที่ทำได้มันต้องมีคุณธรรมเหนือเทวดา เหนือเทวดา เหนือ เทวดาที่ไหน? เหนือเทวดาที่ความเป็นมนุษย์นี่ไง เวลาเทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นมนุษย์หรือเปล่า? เวลามาฟัง เทศน์ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เป็นมนุษย์หรือเปล่า? มนุษย์ทั้งนั้นเลย

มนุษย์นี่มีคุณค่ามากกว่าเทวดา อินทร์ พรหม มากกว่านรกอเวจี มากกว่าทุกๆ อย่างเลย แต่เวลาเราเป็นมนุษย์ในปัจจุบันนี้ ด้วยความอ่อนแอของจิตใจ เราว่าเป็นมนุษย์นี่คือมนุษย์ที่ สำคัญสำนึก ที่วิทยาศาสตร์สามารถจะเห็นสุขเห็นทุกข์ได้ แต่เทวดา อินทร์ พรหม เราเห็นว่า

คุณค่าสูงส่งไง เราลืมตัวเอง เราไม่รู้จักตัวเอง เราเหยียบย่ำตัวเอง เราไม่เห็นคุณค่าของจิตใจ ไม่เห็นคุณค่าในปัจจุบันธรรม ปัจจุบันธรรมที่ไหน?

ปัจจุบันธรรม เห็นไหม ถ้าเราศึกษาอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค อริยสัจมันอยู่ที่ไหน? มรรคญาณมันอยู่ที่ไหน? แต่เราไม่ได้ศึกษาตรงนี้ไง เรามาศึกษาแต่ว่าความเป็นไปของมนุษย์ มนุษย์ต้องมีอาชีพ มนุษย์ต้องมีศักดิ์ศรี มนุษย์ต้องมีโลกธรรม ๘ เห็นไหม มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ แล้วเราก็ตื่นไปกับสิ่งที่เป็นความเป็นอยู่ ตื่นไปก็เหมือนที่ถ้าอ่อนแอทางโลก เราก็ตื่นแต่เครื่องอยู่อาศัย สร้างวัตถุกัน สร้างสิ่งที่พึ่งพาอาศัย แล้วมันมีความสุขจริงไหม?

มันมีความสุขตามคณหาความทะยานอยาก คณหาความทะยานอยากมันว่าอยากได้ อยากดี อยากเด่น อยากเป็นไป แล้วพอมันเป็นไปตามสภาวะที่อยากได้แล้วมันพอหรือยัง? มันไม่มีวันพอหรอก มันจะอยากได้ต่อๆ ไป อยากได้ต่อไป แล้วมันมีความสุขที่ไหน? แต่ถ้ามีคุณธรรมจิตใจมันเข้มแข็งนะ เราจะไม่เป็นเหยื่อของโลก เรามีตามวาสนาของเรา เรามีตามเหตุและปัจจัยที่เราสร้างของเรา ถ้ามันเป็นเหตุปัจจัยที่เราสร้างขึ้นมาจากคุณธรรม อย่างนี้ไม่เป็นกิเลส ไม่เป็นกิเลสเพราะอะไร?

เพราะถ้าเราทำบุญมา คนทำบุญมาบุญมันส่งเสริมมา อำนาจวาสนา บุญคืออะไร? บุญคือโอกาสและจังหวะ คุณนทำธุรกิจดี จังหวะของเขาพอดีลงตัว เขาจะทำทุกอย่างสมประโยชน์ของเขาทั้งหมดเลย แต่จังหวะของเรานะทำแล้วผิดพลาดไปตลอดเลย เห็นไหม บุญมันอยู่ตรงนี้ ทำเหมือนกัน กาลเวลามันต่างกัน กาลเวลาที่มันจะเป็นไปมันต่างกัน นี่อำนาจวาสนามันต่างกัน

การสร้างมา อันนี้มันมาจากไหน? มันมาจากกรรม กรรมคืออะไร? กรรมคือสถานะที่การเกิดมาเป็นมนุษย์ไง อันนี้มันกรรมเก่า กรรมเก่าคือสิ่งที่ทำมาจากอดีต กรรมที่เราทำกันอยู่ที่นี่ กรรมคือการกระทำ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าทำสิ่งที่ดีๆ แล้ว มันจะสร้างสิ่งที่ดีในปัจจุบัน แต่สิ่งที่เป็นมนุษย์มันต้องมีสิ่งที่ส่งเสริมมา สิ่งที่เป็นฐานมา ฐานคือกรรมเก่า กรรมเก่ามันสร้างให้เราเป็นมนุษย์อยู่ที่นี่

มนุษย์ที่มีทัศนคติ มนุษย์ที่มีโลกทัศน์ มนุษย์ที่มีความคิดลึกซึ้ง มนุษย์ที่มีความอ่อนแอ นี่สิ่งนี้มันมาจากพื้นฐานคือกรรมเก่า แล้วถ้ากรรมมันบังคับมาตายตัว ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกรรม ถ้าเป็นไปตามกรรม กรรมบังคับตายตัว ทุกคนเกิดมาแล้วต้องขับเคลื่อนไปข้างหน้าเป็น

ตามกรรม มันจะสิ้นสุดไม่ได้ สิ้นสุดได้ที่ไหน? สิ้นสุดได้ที่อริยสัจนี้ไง อริยสัจที่มันสิ้นสุดได้ เพราะมันทำลายพื้นฐาน ทำลายถึงสภาวะภพ ภพที่กรรมเป็นที่ตั้ง

กรรมตั้งอยู่บนอะไร? กรรมตั้งอยู่บนสถานะที่รองรับ โภชิสัตว์เกิดได้อย่างไร? พระโภชิสัตว์เวลาตายแต่ละภพแต่ละชาติมา ๑๐ ชาติ นี่พระโภชิสัตว์ทำต่อเนื่อง เราทำความดีในปัจจุบันนี้แล้วเราไปเกิดในอนาคต แล้วความดีมันตามเราไปไหม? ความดีตามเราไป เพราะความดีมันตัดแต่งพันธุกรรมของจิต จิต ภาวสวะตัวเกิดนี้มันตัดแต่งพันธุกรรมด้วยบุญกุศล บุญกุศลมันหล่อหลอม มันทำให้สิ่งที่ดี

นี่ตรงนี้มันเป็นพื้นฐานของกรรม กรรมที่ทำความดีขึ้นไปมันมาเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัตินี้มันให้เราหายใจ ให้เราได้ตั้งสติ ให้เราได้นึกคิดนี่คือกรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมใหม่คือในปัจจุบันนี้ สิ่งที่ยังสร้างขึ้นมาแล้วกรรมใหม่ กรรมใหม่คือว่าสิ่งที่เราสร้างสม เราทำแล้วมันประสบความสำเร็จเราก็ภูมิใจ เพราะสิ่งที่เราสร้างมาเราทำมาด้วยมือ ถ้าสิ่งใดที่เราทำมาแล้วมันไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ประสบความสำเร็จเราก็มีโอกาสมันมีโอกาสมันทำ เรามีโอกาสทำ เรามีโอกาสชวนชวน

ทุกข์ใหม่? ทุกข์ ทุกข์ทั้งนั้นแหละ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง คำว่าทุกข์ แต่ถ้ามันเป็นความพอใจมันทุกข์ใหม่? ถ้าเราทำทุกอย่างประสบความสำเร็จ ทุกอย่างเราทำแล้วได้หมดเราทุกข์ใหม่? ไม่ทุกข์หรือ มันพอใจ มันอึดใจ

นี่เหมือนกัน กิริยาเดียวกัน แต่กิริยาอันหนึ่งมันคิดแล้วมันทุกข์ กิริยาอันหนึ่งมันคิดแล้วมันเป็นความสุข ความสุขเพราะอะไร? เพราะมุมมอง เพราะจุดยืนของใจ เพราะกรรมเก่า นี่กรรมเก่ามันแสวงหา มันพอใจ มันพอใจนะ งานอย่างหยาบ งานอย่างละเอียดคนนะ คุณคือบริษัทของเรา เห็นไหม ผู้ที่ทำหน้าที่การงานอาบเหงื่อต่างน้ำแบกหาม นั่นก็เป็นงานที่ชอบของเขา อันหนึ่ง เราเป็นเจ้าของบริษัท เราผู้บริหารจัดการ เราก็บริหารอันหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันสูงส่ง จิตใจที่มันพัฒนาการขึ้นมา คุณคืออย่างนักธุรกิจ เขามีลูกมีเต้าขึ้นมาเขาต้องให้ฝึกงาน ฝึกงานตั้งแต่พื้นฐานขึ้นมา จะให้ลูกมาบริหารบริษัทเลยมันบริหารไปไม่ได้ เห็นไหม ตั้งแต่งานอาบเหงื่อต่างน้ำให้มันรู้จักขึ้นมา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

จิตใจก็เหมือนกัน จิตใจถ้ามันเห็นคุณงามความดี นี่มันไม่อ่อนแอ มันเห็นคุณงามความดี จากคฤหัสถ์ เห็นไหม พอบวชเป็นพระขึ้นมาเนี่ย พอจิตสงบเข้าไป เห็นเทวดา เห็นอินทร์ เห็นพรหม มันเรื่องนอกๆ มันส่งออก ส่งออกเพราะอะไร? เพราะจิตรู้ จิตมันออกรู้นะ จิตมันออกเห็น จิตมันออกเห็นแล้วมันเป็นคุณประโยชน์อะไร? เพราะมันไม่ใช่จิตใจใหม่? แต่อริยสัจมันเข้ามาในตัวจิต มาที่ผู้รู้ มันทำลายที่ผู้รู้ ทำลายตัวภวาสวะ มันไม่ใช่ออกรู้

ออกรู้อะไร มันออกรู้จากภายนอก นี่มันส่งออก เห็นไหม มันส่งออกไปแล้วมันจะเป็นประโยชน์อะไร? แล้วเวลาจิตมันสงบคนเห็นคุณงามความดี คุณดีอย่างพระเจ้าพิมพิสาร ทำบุญกุศลขึ้นมาเนี่ย เทวดามาอนุโมทนา มาขอบุญ เห็นไหม นี่แล้วตกอกตกใจ นี่เห็นเปรตเห็นผี พอเห็นแล้วไปถามพระพุทธรเจ้าว่า

“นั่นอะไร? ทำบุญแล้วทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ?”

พระพุทธรเจ้าบอก “นี่ญาติของเธอ ญาติของเธอเขารอมานานแล้ว”

นี่สาขบุญสาขกรรม สาขของญาติ ถ้าได้อุทิศส่วนกุศลไปนี่เขาจะได้บุญกุศล เขารออยู่ เห็นไหม รออยู่ แล้วจะให้ทำอย่างไรล่ะ? ให้ถวายสังฆทาน ถวายสังฆทานเสร็จแล้วเขายังมาอีก มาอีกก็ถามพระพุทธรเจ้าอีก

“ทำไมเป็นอย่างนี้ล่ะ?”

“เป็นอย่างนี้เพราะเธอถวายสังฆทาน แต่เธอไม่ได้ถวายเสื้อผ้า”

เขากินอิ่มนอนอุ่น เขามีความสุขของเขา แต่เขายังไม่มีปัจจัยครบเครื่องของเขา นี่สาขบุญสาขกรรม เห็นไหม พระเจ้าพิมพิสารเวลาทำบุญกุศลไปแล้ว ญาติพี่น้อง ญาติในอดีตชาติ ญาติตั้งแต่เก่าๆ มา นี่สาขบุญสาขกรรมมันมีมา แล้วเขาอาศัยเรา เขามาขอผลบุญจากเรา ขอผลบุญจากพระเจ้าพิมพิสาร เขามาขอผลบุญจากมนุษย์

นี่ถ้ามนุษย์เข้ามา มันส่งออก มันออกรู้ จิตมันออกรู้ จิตมันต่างๆ นี่มันเป็นเรื่องของวิญญูะใจ ถ้าเป็นเรื่องของวิญญูะมันก็ขับเคลื่อนไปเป็นอดีต อนาคต แต่ถ้าศึกษาธรรมนะ ความสำคัญของเราคือจิตใจของเรา ถ้าจิตใจเข้มแข็งขึ้นมา นี่ในคฤหัสถ์มันก็มีปัจจัยเครื่องอาศัย ไม่ไปตาม

กระแสโลก ไม่เป็นเหยื่อของสังคม เวลาบวชเป็นพระขึ้นมาก็มีสิ่งดีขึ้นมา ไม่ไปติดติดกับสิ่งที่
เป็นวิญญะ

สิ่งที่เป็นผลของวิญญะคือจิตวิญญาณ คือสายบุญสายกรรมของเราที่สร้างสมมันมา แต่ถ้า
เราย้อนกลับมาในปัจจุบันธรรมไม่มีในวิญญะ ที่ไหนก็ไม่มี มันมีในหัวใจของเรานี่ไง มันมีจาก
ความรู้สึกนี่ไง ภพ ภพคืออะไร? ความคิดมาจากไหน? ความคิดมาจากภพ ภพคืออะไร? ภพคือ
นามธรรมที่เราไม่รู้เรื่อง

นี่ภพชาติโลก เห็นใหม่ เป็นภพ เป็นพื้นแผ่นดินเราเหยียบมา แล้วพื้นแผ่นดิน ฐานะ
ของใจมันอยู่ที่ไหน? ถ้าจิตสงบเข้ามามันจะเห็นสภาวะแบบนั้น นี่ใจอริยสังขมันเกิดที่นี่ ทุกข์มัน
เกิดอย่างไร? แล้วสมุทัยควรละ ละอย่างไร? ละด้วยอริยสังข อริยสังขอย่างไร? มรรคญาณมันเกิด
อย่างไร? อริยสังขนี่ไง สิ่งนี้ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา สิ่งนี้สำคัญมาก

อริยสังข เห็นใหม่ เวลาพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ศาสนานี้อยู่ถึง ๕,๐๐๐ ปี ๕,๐๐๐
ปียังไม่เชื่อนะ ในปัจจุบันนี้ปฏิบัติกัน ปฏิบัติแล้วไม่มีผลหรือ ปฏิบัติไม่มีผล ปฏิบัตินี้สร้าง
อำนาจวาสนา สร้างบารมีกัน แล้วไม่มีความจริง ไม่มีความจริงทุกข์ทำไม? ไม่มีความจริงร้องไห้
ทำไม? ไม่มีความจริงมันสุขมันทุกข์เกิดมาได้อย่างไร? มันเกิดตายได้อย่างไร? ถ้ามันไม่มีจริง
มันต้องไม่เกิดไม่ตายสิ มันต้องอยู่ตามธรรมชาติของมันสิ ทำไมมันเกิดมันตายล่ะ?

มันมีจริงของมันแต่มันโง่ จิตมันโง่ จิตมันอ่อนแอ จิตมันไม่มีจุดยืน เห็นใหม่ จิตเลยตาม
กระแสกิเลสไป ให้กิเลสมันชักนำไป ถ้าจิตมันมีคุณธรรมของมันย้อนกลับมาที่นี้ นี่เห็นว่าจิตใจ
มันอ่อนแอ อ่อนแอตั้งแต่เกิดสัณณะ บวชพระขึ้นมาก็โกล่อ่อนแอ ไปเชื่อแต่ข่าวลือ เชื่อแต่
สังคมโลก เชื่อแต่นิทาน เชื่อแต่ชาดก เชื่อแต่สิ่งต่างๆ แต่มันย้อนกลับเข้ามาไม่ได้

นี่ใจจิตใจมันอ่อนแอ อ่อนแอว่าสิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ทางจิต สิ่งที่เป็นจิตวิญญาณทางจิตมันจับ
ไม่ได้ แต่สิ่งที่เป็นข่าวลือ สิ่งที่เป็นการกระทบ สิ่งที่เป็นเพื่อเพื่อเพื่อน มันเห็นมันรู้ มันไปหมด
นี่มันเป็นผลของวิญญะไง นี่มันอ่อนแออ่อนแออย่างนี้ อ่อนแอจากข้างนอก อ่อนแอจากข้างใน
แล้วมันจะเอาตัวรอดไม่ได้ละ แล้วศาสนาเสื่อม เสื่อมที่ไหนล่ะ? ศาสนาเสื่อมที่ความเชื่ออันนี้ไง
เสื่อมที่จิตใจของคนอ่อนแอ

พระไตรปิฎกพิมพ์ได้ จะสลักไว้บนหินอ่อน สลักไว้บนเพชร นิล จินดา ให้มันอยู่ตลอดไปได้ แต่คนอ่านมันอ่านไม่ออกหรอก เหมือนกับภาษาที่เราไม่เข้าใจ ตัวอักษรเขาเราอ่านแล้วทับศัพท์เรารู้เรื่องไหม?

นี่ก็เหมือนกัน อ่านพระไตรปิฎกอ่านเข้าไปเถอะ แต่จิตใจมันเสื่อม จิตใจเสื่อมเพราะมันไม่มีสถานะของมัน จิตใจไม่รู้สถานะของจิตใจนะ ไม่รู้สัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ ไปตื่นตื่นกับเทวดา อินทร์ พรหม ไปตื่นตื่นกับผลของจิตวิญญาณจากภายนอก ไม่เคยเห็นคุณค่าของใจเลย ถ้าเห็นคุณค่าของใจ นี่ศาสนาสำคัญที่นี้ ถ้ามันยืนขึ้นมาได้อริยสัจมันเกิดที่นี้ หน้าที่การงานเป็นหน้าที่การงาน สิ่งต่างๆ ปังจัยเครื่องอาศัยมันต้องอาศัย ในเมื่อชีวิตมันต้องมีอาหาร ดำรงชีวิตทั้งนั้นแหละ

อาหารของพรหม อาหารของเทวดา อาหารของมนุษย์ อาหารของวิญญู อาหารของนรก อเวจี ต้องมีอาหารดำรงชีวิตนะ ชีวิตนี้อยู่ได้ด้วยอาหาร นี่แล้วอยู่ด้วยอาหาร แล้วเราเกิดมาเรามีชีวิตอยู่ เราจะไม่หามาสืบต่อแล้วชีวิตเรามีคุณค่าไว้ทำไม? ในเมื่อชีวิตนี้มีคุณค่ามาก คุณค่าเพราะมันศึกษาธรรม นี่ศึกษาธรรม ทำทาน ศีล ภาวนา นี่แล้วได้ฟังธรรม ฟังแล้วมันสะท้อนหัวใจ มันซอกหัวใจนะให้เราสะท้อนใจ ให้เราเห็นคุณค่าของชีวิต ให้เราเห็นคุณค่าของความรูสึก

วัตถุเครื่องอาศัยนี้อาศัยของร่างกาย ร่างกายต้องอาศัยวัตถุเพื่อดำรงชีวิตไป แล้วหัวใจมันมีจุดยืนไหม? ถ้าหัวใจมีจุดยืนนะหัวใจมีคุณค่ามาก เพราะเพชร นิล จินดา มันยังไว้ในภพชาตินี้ หัวใจมันเกิดตายๆ ไป เกิดตายๆ ไปแล้วก็จะกลับไปกับวิญญูอย่างนี้ ถ้าไม่มีจุดยืนมันจะหมุนไปอย่างนี้ หมุนไปตัวๆ หมุนไปตลอดเลย แต่ถ้ามีธรรมะเข้าไปนี่ให้มันหยุดหมุน หยุดหมุนแล้วดับมันให้ได้ด้วย แล้วมันจะไม่หมุนอีก แล้วมันจะไม่เกิดไม่ตายอีก ไม่เกิดไม่ตายนี้ทำได้

ศาสนาสุดยอดมาก สุดยอดมากเลย แต่คนมองข้าม มองข้ามเรื่องธรรมคาไปเป็นเรื่อง อภินิหารจิตวิญญาณภายนอก ไม่เห็นคุณค่าของความเป็นธรรมคาในหัวใจเลย ธรรมคาที่ สุดยอดของธรรมคาคือชีวิตของเรา เอวัง